

วิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร Covid 19 Crisis Affect Social Change

ศรุตานนท์ ชอบประดิษฐ์

Sarutanon Chobpradit

นักวิชาการอิสระ

Independent Academician

E-mail: raisangnita@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 8 สิงหาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 20 สิงหาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 25 สิงหาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เพื่อศึกษาวิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างไร พบว่า วิกฤตการณ์ของเชื้อไวรัสผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วยบางรายเสียชีวิตได้แต่พบไม่บ่อยนัก แต่หากผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรงหากได้รับเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้ และเมื่อปลายปี 2562 จนถึง ณ ปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้กระจายไปทั่วโลก โดยอัตราการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น ส่งผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จะส่งผลกระทบต่อระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่จะเพิ่มสูงขึ้นได้ ซึ่งผลกระทบในระยะสั้นเหล่านี้ อาจ ส่งผลไปสู่ผลกระทบระยะยาวได้ เช่น การที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Long-Term Economic Growth) เนื่องจากจะ ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการ ป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น นอกจากนี้ นี้ยังเกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ ที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง (เช่นโรค ที่เกี่ยวข้องกับปอด) หรือการที่เด็กนักเรียนนักศึกษาจะต้องหยุดเรียน โดยเฉพาะในประเทศที่มีฐานะยากจนที่ระบบการพัฒนาทุนมนุษย์อย่าง ระบบสาธารณสุขและระบบการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงนัก เมื่อคนไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้ ธุรกิจจำนวนมากจึงได้ รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจ ท่องเที่ยว ฯลฯ ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา บริษัทและห้างร้านจำนวนมาก ต้องทยอยปิดตัว และในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อม โรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างฉับพลัน ความหมายของ “New Normal เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น คนที่ยังไม่ติดก็ระวังตัว มีการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้ถูกต้อง ไม่เอามือไปสัมผัสบริเวณใบหน้า มีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใช้ชีวิตในพื้นที่ส่วนรวม มีระยะห่างประมาณ 2 เมตร

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของเราไปอีกนาน หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ต้องทำตลอดไป เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจอื่นๆ ไม่เฉพาะโควิด-19
คำสำคัญ: วิกฤตไวรัสโควิด 19, ผลกระทบ, สังคมในยุค New Normal

Abstract

This article, in order to study the crisis of Covid 19, how it affects global change. Crisis of the virus, patients with respiratory tract infections the symptoms will show from a low level of severity, such as stuffy nose, sore throat, cough and fever. In some cases, severe symptoms include pneumonia or difficulty breathing. Some people can die but not often found. But if the elderly and people with chronic illnesses such as diabetes and heart disease are at risk of serious illness if they are exposed to a new strain of the corona virus that is spreading heavily all over the world right now. And at the end of 2019 to the present, the situation of the virus spread throughout the world the outbreak rate of the COV-19 virus is affected by the spread of the COV-19 virus, which will continue to lead to poverty and inequality that will increase. Which these short-term effects may Can result in long-term effects such as the country's loss of competitiveness and growth in the long-term economic growth because it requires a lot of resources to Prevention and treatment of the virus, Covid-19, until lack of resources to invest. In the necessary infrastructure. There is also a loss of human capital in the country that will suffer chronic illness (such as lung-related diseases) or children Students must stop studying. Especially in poor countries where human capital development systems like the public health system and education system are not comprehensive. When people are unable to leave their homes, many businesses can directly affected whether it is a restaurant business, a trading business, a tourist business, etc. In the past few months, many companies and stores must gradually shut down and in an era that has changed both the environment Emerging diseases and sudden behavior. The meaning of "New Normal is learning new ways of normal life in order to protect oneself and others People who are not addicted will be careful. There is a wearing mask. Wash your hands correctly do not touch hands with the face area there is a distance to society (Social Distancing), living in a common area. With a distance of about 2 meters. These are important and will be the standard of our lives for a long time or may be behavior that needs to be done forever To prevent the spread of other respiratory diseases Not only Covid-19

Keywords: Covid 19 crisis, Impact, Society in the New Normal

บทนำ

วิกฤตไวรัสโควิด-19 หมายถึง วิกฤตการณ์ของเชื้อไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใด ซึ่งเป็นไวรัสที่จัดอยู่ในวงศ์ใหญ่ที่สุดในบรรดาไวรัสที่พบใน

ทั้งสัตว์และคน ไวรัสโคโรนายังเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเจ็บป่วยต่าง ๆ ตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยอย่างรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นี้จะมีอาการเช่นเดียวกับผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบาการ่วมด้วย บางรายเสียชีวิตได้แต่พบไม่บ่อยนัก แต่หากผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรงหากได้รับเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้ และเมื่อปลายปี 2562 จนถึง ณ ปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้กระจายไปทั่วโลก โดยอัตราการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น ส่งผลกระทบต่อในการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยเป็นอย่างมาก (กรมควบคุมโรค.2563.ออนไลน์)

การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นี้ทวีความรุนแรงมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกในปี 2563 หดตัวที่ -14% หรือคิดเป็นเม็ดเงินที่หายไปราว 5 แสนล้านบาท จากรายงานการศึกษาของ Nielsen พบว่าผู้บริโภคมีการตอบสนองต่อสถานการณ์โรคระบาดเปลี่ยนแปลงไปตามระดับความรุนแรงในแต่ละระยะคือ 1) ช่วงเริ่มมีการระบาดในวงจำกัด จากการเดินทางเข้ามาของกลุ่มคนในประเทศที่มีการติดเชื้อ นำไปสู่ความต้องการสินค้าที่เกี่ยวกับการป้องกันสุขภาพ 2) ช่วงที่มีการแพร่ระบาดกันเองภายในประเทศ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่จำเป็นสำหรับการป้องกันตัวเองมากขึ้นและต่อมาเมื่อการแพร่ระบาดภายในประเทศเพิ่มจำนวนมากขึ้นและมีจำนวนผู้เสียชีวิตมากขึ้นส่งผลให้ผู้บริโภคเริ่มมีการเตรียมการกักตุนสินค้าจำเป็น โดยมีการซื้อสินค้าเป็นจำนวนมากเกินกว่าช่วงเวลาปกติ 3) ช่วงที่มีการแพร่ระบาดในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นวงกว้าง โดยที่ทางการเริ่มนำเอามาตรการฉุกเฉิน เช่น การกักกันการอยู่อาศัยมาใช้ การปิดเมือง และมีการกักกันการเดินทาง ส่งผลให้ผู้บริโภคมีการซื้อสินค้าผ่านทางช่องทาง online มากขึ้น รวมถึงอาจเริ่มมีปัญหาสินค้าบางชนิดขาดแคลนจนอาจส่งผลกระทบต่อการปรับขึ้นของราคาสินค้าบางหมวดที่ขาดตลาด 4) ช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายจนกลับมาสู่ภาวะปกติ และส่งผลให้ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมระมัดระวังสุขภาพมากขึ้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้จ่าย หันมาซื้อจากช่องทาง online เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคดังกล่าวย่อมจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาพรวมไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชน โดยผู้เขียนได้รวบรวมประเด็นผลกระทบไว้หลักๆ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 2) ผลกระทบด้านสังคมความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (Economic impact)

สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 ส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการที่เข้มขันเพื่อควบคุมการระบาด โดยได้เริ่มใช้มาตรการล็อกดาวน์ในวันที่ 26 มีนาคม ไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายนเป็นอย่างน้อย ส่งผลให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก ซึ่งมาตรการต่างๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของเราแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยอีกด้วย ทางด้านผลการวิจัยกรุงศรีได้ประเมินผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโควิด-19 ว่าจะทำให้เศรษฐกิจโลกหดตัว 3.2% และเศรษฐกิจอาเซียนจะลดลงราว 2.1-5.4% จากสถานการณ์ปกติ หากมีการบังคับใช้มาตรการล็อกดาวน์ 2 เดือน โดยประเทศไทยจะได้รับผลกระทบมากที่สุดในปี 2020

ประเทศสมาชิกอาเซียน จากการที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะลดลง 60% จากปีที่แล้ว การขาดตอนของห่วงโซ่การผลิตทั้งในและต่างประเทศ และผลของตัวทวีคูณ ทำให้การเติบโตของเศรษฐกิจไทยในปีนี้อาจหดตัว 5.4% จากกรณีที่ไม่มีโรคระบาดวิจัยกรุงศรีจึงได้ปรับลดคาดการณ์ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ในปีนี้จากเดิมที่คาดการณ์ไว้ว่าจะหดตัว 0.8% เป็นหดตัวถึง 5.0% ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดตั้งแต่วิกฤตต้มยำกุ้งในปี 1998 (เฉษฐา มีบุญลือ, 2559) เนื่องจากเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบรุนแรงจากการระบาดของโควิด-19 มากกว่าที่เคยประเมินไว้

การปรับคาดการณ์จีดีพีในครั้งนี้ประเมินจากสมมติฐานที่ว่า สถานการณ์การระบาดของโควิด-19 อาจส่งผลให้เวลาการใช้มาตรการที่เข้มงวดขยายออกไป การส่งออกหดตัว และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหยุดชะงัก ทั้งนี้ ได้รวมผลของมาตรการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการป้องกันความปั่นป่วนของตลาดเงินไว้แล้ว อีกทั้งยังคำนึงถึงภาวะภัยแล้ง ความล่าช้าในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน บวกกับความเชื่อมั่นที่ลดลง และผลกระทบของ พ.ร.บ.งบประมาณแล้ว ในช่วงการระบาดของไวรัสภาคธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษายอดขายและกำไรไว้ได้ บางบริษัทอาจมีกำไรลดลงและเงินทุนลดลง อย่างไรก็ตาม บริษัทที่มีสภาพคล่องสูงจะผ่านพ้นสถานการณ์ที่ยากลำบากไปได้ วิจัยกรุงศรีจึงใช้อัตราส่วนสภาพคล่อง (สินทรัพย์หมุนเวียนเปรียบเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน) ในปัจจุบันมาประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทในระยะสั้น หากบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนจะสะท้อนว่า บริษัทมีความสามารถในการชำระหนี้ในปัจจุบัน ในขณะที่บริษัทที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนต่ำกว่าหนี้สินหมุนเวียนอาจจะมีปัญหาสภาพคล่องอย่างรุนแรงจากการหยุดชะงักของภาคธุรกิจ (วิจัยกรุงศรี, 2563)

เมื่อนำข้อมูลจีดีพีรายภาคธุรกิจมาประเมินร่วมกับกับข้อมูลรายบริษัทแล้วพบว่า การระบาดของไวรัสส่งผลให้จำนวนบริษัทที่ขาดสภาพคล่องหรือสภาพคล่องตึงตัวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยหากใช้มาตรการล็อกดาวน์สองเดือน บริษัทที่เปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพคล่องรุนแรงจะเพิ่มขึ้นจาก 102,076 บริษัทก่อนที่จะมีการระบาด ไปเป็น 192,046 บริษัท จากจำนวนบริษัทที่มีในประเทศไทยทั้งหมด 747,390 บริษัท หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าตัว ในปีนี้ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจสายการบิน และธุรกิจโรงแรมจะอยู่ในภาวะที่ยากลำบาก คาดว่าจำนวนผู้ประกอบการร้านอาหารที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้จะเพิ่มขึ้น 39% จากช่วงก่อนมีการระบาด ส่วนโรงแรมขนาดเล็กและสายการบินขนาดเล็ก จำนวนผู้ประกอบการที่ต้องการสภาพคล่องจะเพิ่มขึ้น 35% และ 27% ตามลำดับ (The Statista Portal, 2018) ในขณะเดียวกัน ธนาคารพาณิชย์จะมีโอกาสได้รับผลกระทบรุนแรงเช่นกันแต่เนื่องจากยังมีสภาพคล่องสูง จึงยังคงดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง หากประเมินผลกระทบแบ่งตามขนาดบริษัท บริษัทขนาดเล็กคือกลุ่มที่เปราะบางที่สุดโดยจำนวนบริษัทที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้เพิ่มขึ้น 19.3% ขณะที่บริษัทขนาดกลางและบริษัทขนาดใหญ่ที่อาจจะมีปัญหาสภาพคล่องมีจำนวนเพิ่มขึ้น 13.0% และ 7.2% ตามลำดับ ทั้งนี้ บริษัทขนาดใหญ่ที่อยู่ในธุรกิจร้านอาหาร ดีลเลอร์รถยนต์ และโรงแรม มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 และมีความเสี่ยงที่จะผิมนัดชำระหนี้มากกว่าบริษัทใหญ่ในธุรกิจอื่น ๆ ส่วนบริษัทขนาดกลางที่มีความเปราะบางคือ ร้านอาหาร บริการทางการเงินอื่นๆ และตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ (กรุงเทพธุรกิจ, 2563)

สำหรับจังหวัดที่อาจมีปัญหสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร จันทบุรี และชลบุรี เพราะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและท่องเที่ยวที่สำคัญ ส่วนในกรุงเทพฯ จำนวนบริษัทที่อาจมีปัญหสภาพคล่องเพิ่มขึ้น 20.6% ซึ่งอาจส่งผลให้โอกาสที่บริษัทจะผิมนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้นได้ ทั้งยังอาจ

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่จากการลดการจ้างงานและรายได้ที่ลดลง การระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้บริษัทในประเทศไทยต้องการเงินหมุนเวียนระยะสั้นสูงถึง 1.7 ล้านล้านบาท หรือราว 10% ของจีดีพี (ประเมินจากจำนวนเงินที่มีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ของบริษัททั่วประเทศภายใน 1 ปีข้างหน้า) โดยภาคค้าส่งและค้าปลีกจะต้องการเงินหมุนเวียนราว 4 แสนล้านบาท เพื่อชำระหนี้ในระยะสั้น หากไม่มีการปรับโครงสร้างหนี้และปรับโครงสร้างธุรกิจ ในขณะที่ธุรกิจโรงแรม ขนส่งทางอากาศ และร้านอาหารจะต้องการใช้เงินราว 3 – 5 หมื่นล้านบาทเพื่อความอยู่รอดโดยรวมแล้ว เกือบ 60% ของบริษัทที่ประสบปัญหาจะต้องใช้เงินมากกว่า 1 ล้านบาทต่อบริษัท เพื่อผ่านวิกฤตสภาพคล่องในครั้งนี้

2. ผลกระทบด้านสังคมความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทย (The social impact of People's living in Thailand)

ในประวัติศาสตร์ มนุษย์เราได้ผ่านวิกฤตโรคระบาดมาแล้ว หลายครั้ง แต่คงไม่มีครั้งไหนที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ สังคม และโลกได้ครอบคลุมมิติได้กว้างขวางได้เท่ากับ COVID-19 เพราะไวรัสตัวนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วยสูญเสียใน ระดับบุคคลแล้ว การระบาดของ coronavirus ยังส่งผลกระทบ ไปทั่วทุกมิติ และเกือบทุกประเทศ เนื่องจากนับแต่เราได้เข้าสู่ ยุคโลกาภิวัตน์ แม้เส้นเขตแดนรัฐยังจะแบ่งโลกออกเป็นประเทศ ตามที่แสดงในแผนที่ แต่การติดต่อค้าขาย การไปมาหาสู่ รวมทั้ง การสื่อสารบนโลกออนไลน์ ทำให้ผู้คนบนโลก ถูกผูกไว้อย่าง ใกล้เคียง และผลกระทบของการสัมผัสทางตรง ที่มาจากการสัมผัส และติดเชื้อ และผลกระทบทางใจ ที่มาจากการสื่อสารในโลกออนไลน์ ที่ทำให้การรับรู้ข่าวสาร การตั้งสติ และการตื่นตระหนก เกิดเป็นกระแสไปทั่วโลก และมีพลวัตที่รวดเร็ว รวมทั้งยังไม่มี ใครคาดเดาได้ว่า วิกฤตการณ์ครั้งนี้ จะยุติและผ่านพ้นไปเมื่อใด COVID-19 ความท้าทายต่อการปฏิสัมพันธ์ของ มนุษย์ในยุค Globalization และสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2560)

อาการป่วยจาก COVID-19 อาจจะไม่รุนแรงสำหรับ คนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81) แต่กลับเป็นโรคที่น่ากลัว สำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัวบางอย่าง เช่น โรคหัวใจ โรคหอบ ฯลฯ และสิ่งที่จะช่วยลดหรือ ป้องกันการระบาดของไวรัสเพื่อมิให้ระบาดไปถึงกลุ่ม เสี่ยง คือ การหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มเสี่ยงหรือไม่ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ด้วยความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของมนุษย์ทำให้สังคมมนุษย์มีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการพบปะหรือเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดและเจรจาต่อรอง การรวมตัวเพื่อถ่ายทอด ความรู้เช่นในห้องเรียน และการเดินทางข้ามรัฐข้ามแดนด้วยเทคโนโลยีคมนาคมต่างๆ โดยเฉพาะในยุค globalization ที่มีมนุษย์ทั่วโลกเชื่อมต่อกันไม่ทางใดก็ ทางหนึ่ง แต่ตอนนี้กิจกรรมทางสังคม เหล่านี้ได้กลายเป็นการสนับสนุน การระบาด รัฐบาลและ ผู้เชี่ยวชาญ ทั่วโลกขอความร่วมมือจากประชาชน ให้งดการเดินทางทั้งในและต่าง ประเทศ งดการออกจากบ้าน งดการ รวมกลุ่มข้อปฏิบัติต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ การดำเนินชีวิตและการเข้าสังคมของ มนุษย์เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง

2.1 การเปลี่ยนแปลงของสังคม

เมื่อพูดถึงอาชีพที่มีความสำคัญ อย่างมากในช่วงวิกฤตการระบาดของ coronavirus แพทย์ พยาบาล และผู้ ให้บริการทางการแพทย์ในส่วนต่างๆ คงเป็นคนกลุ่มแรกที่ทุกคนนึกถึง เพราะเป็นสายอาชีพที่เป็นด่านหน้า ในการรับมือกับไวรัสและผู้ป่วย อย่างไรก็ตาม ในขณะที่คนส่วนใหญ่สามารถเก็บตัวในบ้านหรือทำงานจากที่บ้านเพื่อป้องกันตัวเองจากการ ระบาด ยังมีคนในอีกหลายสายอาชีพ ที่ยังต้องออกทำงานและเผชิญกับ ความเสี่ยง เช่น พนักงานในห้างสรรพสินค้าแผนกอาหาร

และซูเปอร์มาร์เกตยังทำงานหนัก ในการจัดเตรียมสินค้าเพื่อให้ลูกค้าสามารถซื้อหาสินค้าที่ต้องการได้ พนักงานทำความสะอาด และเก็บขยะที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงเพื่อรักษาความสะอาดของบ้านเมือง คนขับรถแท็กซี่ และบริษัทขนส่งต่าง ๆ ที่ยังช่วยให้บริการ คนในพื้นที่ต่างๆ ยังสามารถเดินทางหรือส่งของหรือสินค้าให้กันได้ รวมถึง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ยังต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อมั่นใจว่า ประชาชนอยู่ในภาวะเยียบ และ เจ้าหน้าที่ภาครัฐบางภาคส่วน เช่น สถานเอกอัครราชทูตในต่างประเทศที่มีหน้าที่ให้ข้อมูลให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในขณะเดียวกัน มีหลายอาชีพ ที่เป็นที่ยอมรับกันว่าสามารถทำเงินได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ หรือมีความมั่นคง เป็นที่ใฝ่ฝันของหลายคน แต่กลับเป็น สายอาชีพแรก ๆ ที่ถูกระงับโดยวิกฤต COVID-19 ก่อนใคร เช่น นักบิน สายการบินพาณิชย์ซึ่งจะมีนักบิน จำนวนมากต้องตกงานเนื่องจากสาย การบินต่าง ๆ กำลังประสบปัญหา ไม่ สามารถให้บริการได้ตามปกติ นักร้อง นักแสดงเนื่องจากงานแสดงงานโชว์ ต่าง ๆ ต้องถูกยกเลิก วิกฤตครั้งนี้ทำให้เห็นว่าอาชีพที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสี่และความอยู่รอดของมนุษย์เป็นอาชีพที่จะยังอยู่ต่อไปได้โดยเฉพาะในสถานการณ์ไม่ปกติ ในความเป็นจริงอยู่ที่ประชาชนจะต้องปรับตัว และเปลี่ยนพฤติกรรมหลายอย่าง เพื่อป้องกันตัวเองและช่วยลดการระบาด แต่การตระหนัก บางครั้งก็มีมากเกินไปจนกลายเป็นความตระหนกและก่อให้เกิด ความวุ่นวายขึ้นในสังคม ปรากฏการณ์แรกที่เราได้เห็นกันคือการเหยียดเชื้อชาติในสถานการณ์ COVID-19 การเกลียดกลัว ชาวต่างชาติหรือ คนจีน (Xenophobia) เกิดจากความไม่รู้ ความกลัว และการตัดสินคนที่ stereotype ซึ่งชาวตะวันตกมองว่า COVID-19 เป็นโรคที่เกิดจากคนจีน จึงเกิดความกลัวและความเกลียดชัง คนเอเชียจึงเกิดเหตุการณ์ทำร้ายชาว เอเชียขึ้นตามที่เห็นในข่าว แต่ในปัจจุบันเหตุการณ์ก็เริ่มกลับตาลปัตร กลายเป็นคนเอเชียก็เริ่มกลัวฝรั่งบ้าง เพราะการแพร่ระบาดในยุโรปและ สหรัฐอเมริกา ดูจะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ การกักตุนสินค้า เป็นที่เข้าใจได้ว่า ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม, 2563)

ทั้งหมดนี้การดำรงชีวิตของมนุษย์เราจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อความอยู่รอด อย่างไรก็ตาม โดยหลักการแล้ว การกักตุนสินค้าจำนวนมาก ๆ ไม่มีความจำเป็นในสถานการณ์นี้ ถึงแม้ว่าหลายคนจะมองว่าเป็นสิทธิ ส่วนบุคคลในการกักตุนสินค้า แต่การทำเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา เช่น คนที่มีรายได้น้อยหรือผู้สูงอายุ ไม่สามารถเข้าถึงสินค้าที่จำเป็นได้ ความวุ่นวายการแก่งแย่งสินค้า ปัญหา การโก่งราคาและผู้ค้าที่ฉวยโอกาส ไปจนถึงปัญหาหน้ากากขาดแคลนซึ่งกระทบไปถึงแพทย์และผู้ให้บริการทางการแพทย์ซึ่งมีความจำเป็น ซึ่งหาก ประชาชนมีความเข้าใจ และปฏิบัติตนในแบบที่เหมาะสมจะทำให้เราสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ได้

2.2 ความเป็นอยู่ของประชาชน

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่จะเพิ่มสูงขึ้นได้ ซึ่งผลกระทบในระยะสั้นเหล่านี้ อาจ ส่งผลไปสู่ผลกระทบระยะยาวได้ เช่น การที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Long-Term Economic Growth) เนื่องจากจะ ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ในการ ป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น นอกจากนี้ ยังเกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง (เช่นโรค ที่เกี่ยวข้องกับปอด) หรือการที่เด็ก นักเรียนนักศึกษาจะต้องหยุดเรียน โดยเฉพาะในประเทศที่มีฐานะยากจนที่ระบบการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างระบบสาธารณสุขและระบบการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงนัก เมื่อคนไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้ ธุรกิจจำนวนมาก

จึงได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจท่องเที่ยว ฯลฯ ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา บริษัทและห้างร้านจำนวนมาก ต้องทยอยปิดตัว อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางวิกฤต ธุรกิจบางอย่างกลับ พบช่องทางและโอกาสที่จะอยู่รอด เมื่อไม่สามารถออกไปทานอาหารที่ร้านอาหารได้ บริการส่งอาหารที่บ้าน เช่น Food panda จึง เป็นทางเลือกที่เหลือ โดยลูกค้า สามารถสั่งซื้ออาหารได้ผ่าน mobile app หรือสื่อ online ไม่จำเป็นต้อง ออกจากบ้านหรือปฏิสัมพันธ์กับใคร นักวิเคราะห์ เศรษฐกิจ เชื่อว่าเราจะ ได้เห็นยอดขายของบริษัทผู้ให้บริการ เหล่านี้สูงขึ้นในช่วงนี้ เมื่อคนมีความตระหนัก ถึงความ สำคัญของสุขอนามัยที่ดี สินค้าและ บริการด้านสุขภาพกลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ถุงมือ ฯลฯ ธุรกิจสร้างสรรค์อื่น ๆ ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองพฤติกรรมใหม่ของผู้บริโภค เช่น โรงภาพยนตร์แบบ Drive-in หรือโรงแรมที่ปรับปรุงเพื่อ ใช้เป็นสถานที่ให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการกักตัวดูอาการ COVID-19

ด้วยสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศไทย จึงประกาศราชกิจจานุเบกษา พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยห้ามออกนอกเคหสถานทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่มีความจำเป็นภายใต้การปกครองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เล็งเห็นถึงความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนในประเทศไทยจึงได้ประชุมหารือกับส่วนภาครัฐทุกส่วน จึงได้ข้อสำหรับมาตรการช่วยเหลือเยียวยากรณี COVID-19 โดยมีมาตรการไว้ทั้ง 13 ข้อ ดังต่อไปนี้ (สำนักข่าวไทยพีทีบีเอส, 2563)

1. ลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ของนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในส่วนของนายจ้างเหลือ 4% จากเดิม 5% ส่วนผู้ประกันตน เหลือ 1% และลดหย่อนเงินสมทบให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 เหลือเงิน

2. มาตรการเยียวยากลุ่มแรงงาน ลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม รวมถึงผู้ส่งเงินประกันสังคมตามมาตรา 4 ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยกระทรวงการคลังได้ออกมาตรการชดเชยรายได้คนละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน เม.ย.-มิ.ย.2563 เป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ 3 ล้านคน วงเงิน 45,000 ล้านบาท เปิดลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ www.เราไม่ทิ้งกัน.com ตั้งแต่เวลา 18.00 น.ของวันที่ 28 มี.ค. 2563 เป็นต้นไป

3. งบจ้างงาน สำหรับการจ้างงานประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 วงเงิน 2,700 ล้านบาท ระยะเวลาการจ้างงานไม่เกิน 6 เดือน และอัตราค่าจ้างต่อเดือนไม่เกิน 9,000 บาท

4. มาตรการช่วยเหลือบรรเทาผลกระทบต่อค่าครองชีพประชาชน โดยลดราคาขายปลีกก๊าซหุงต้ม (LPG) ลดลง 21.87 บาทต่อกิโลกรัม เหลือ 18.87 บาทต่อกิโลกรัม หรือลดลง 3 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งจะทำให้ก๊าซหุงต้มถึงขนาด 15 กิโลกรัม จะลดลงจาก 363 บาท เหลือ 318 บาท มีผลตั้งแต่วันที่ 24 มี.ค.เป็นต้นไป พร้อมทั้งปรับลดการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อลดราคาขายปลีกน้ำมันลดลิตรละ 50 สตางค์ เป็นเวลา 2 เดือน

5. มาตรการลดค่าไฟฟ้าในอัตรา 3% ให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าทุกประเภทเป็นเวลา 3 เดือน หรือตั้งแต่เดือนเม.ย.-มิ.ย.2563 ซึ่งจะใช้งบประมาณ 5,160 ล้านบาท และคืนเงินประกันการใช้ไฟฟ้า (ค่าประกันมิเตอร์ไฟฟ้า) ให้กับผู้ใช้ประเภทที่ 1 คือบ้านที่อยู่อาศัยและกิจการขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 22.17 ล้านราย วงเงินรวม 32,700 ล้านบาท รวมทั้งการขยายเวลาชำระค่าไฟฟ้าไม่เกิน 6 เดือนของแต่ละรอบบิล สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าที่เป็นกิจการเฉพาะอย่าง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม กิจการให้เช่าที่พักอาศัย

โดยจะไม่มี การคิดอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลาที่ผ่อนผัน สำหรับใบแจ้งค่าไฟฟ้า ประจำเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2563 ทั้งนี้ ผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือสามารถติดต่อได้ที่สำนักงาน การไฟฟ้าในพื้นที่

6. มาตรการลดค่าน้ำประปาในอัตรา 3% ให้กับผู้ใช้ น้ำทุกประเภทเป็นเวลา 3 เดือน หรือ ตั้งแต่เดือน เม.ย.-มิ.ย.2563 คาดว่าจะใช้งบประมาณ 330 ล้านบาท และคืนเงินประกันการใช้น้ำ ให้กับผู้ใช้ น้ำประเภทที่ 1 ที่พักอาศัย รวม 5.7 ล้านราย วงเงิน 2,834 ล้านบาท ทั้งนี้ ผู้วางเงินประกัน การใช้น้ำสามารถตรวจสอบสิทธิและแจ้งความประสงค์เพื่อขอคืนเงินประกันผ่านช่องทางต่างๆรวมทั้ง การขยายเวลาชำระค่าน้ำประปาไม่เกิน 6 เดือนของแต่ละรอบบิล สำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าที่เป็นกิจการ เฉพาะอย่าง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม กิจการให้เช่าที่พักอาศัย โดยจะไม่มี การคิดอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลา ที่ผ่อนผัน ซึ่งจะมีผู้ได้ประโยชน์ 30,900 ราย

7. สถานธนาคุณุเคราะห์ (สธค.) ราชรับจํานำของ รัฐในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ หรือ พม. ขยายเวลาตัวจํานำ 90 วัน แก่ผู้มาใช้บริการวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท ที่มีตัวจํานำตั้งแต่วันที่ 3 ม.ค.-31 มี.ค.2563 จะขยายอายุตัวจํานำจาก 4 เดือน 30 วัน เป็น 4 เดือน 120 วัน โดยไม่คิดดอกเบี้ย แต่ต้องมาลงทะเบียนที่ สธค.ทุกแห่ง ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.-31 พ.ค. 2563 จำกัด 1 คน 1 สิทธิ ส่วนอัตราดอกเบี้ยที่ให้บริการราชรับจํานำจะอยู่ที่ 5,000 บาท ดอกเบี้ย 0.25%, 10,000 บาท ดอกเบี้ย 0.75%, 10,000-20,000 บาท ดอกเบี้ย 1% และ 100,000 บาท ดอกเบี้ย 1.25% สถานธนาคุณุบาล ราชรับจํานำที่อยู่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีมาตรการ ผ่อนผันหรือยืดระยะเวลาในการชำระหนี้แก่ผู้จํานำที่ได้มาจํานำในเดือน ก.พ.-มิ.ย.2563 ให้ขยายเวลา ไถ่ถอนทรัพย์สินราชรับจํานำไปอีกเป็นระยะเวลา 1 เดือน นับจากวันครบกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย (4 เดือน 30 วัน)นอกจากนี้ ยังให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยสำหรับผู้ที่มีทรัพย์สินมาจํานำ ในระหว่างวันที่ 1 เม.ย.-30 มิ.ย.2563 ดังนี้ เงินต้นไม่เกิน 5,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ย 0.125% ต่อเดือน, เงินต้นเกิน กว่า 5,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ย 1% ต่อเดือน

8. มาตรการด้านภาษี โดยเลื่อนกำหนดเวลาการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาออกไปเป็นสิงหาคม 2563, ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับค่าตอบแทนในการเลี้ยง ภัยของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข, เพิ่มวงเงินหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพ, เลื่อน เวลาการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล, มาตรการทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพื่อสนับสนุนการ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และยกเว้นอากรขาเข้าของที่ใช้รักษา วินิจฉัย หรือป้องกันโรค COVID-19, มาตรการขยายเวลาการยื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับชำระภาษีของสถานบริการที่ประกอบกิจการ ตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และมาตรการขยายเวลาการชำระภาษีให้แก่ผู้ ประกอบอุตสาหกรรมสินค้า น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน

9. มาตรการด้านการเงิน โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้มีอาชีพอิสระที่ได้รับ ผลกระทบจาก COVID-19, โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้มีรายได้ประจำที่ได้รับ ผลกระทบจาก COVID-19, โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับสำนักงานธนาคุณุเคราะห์เพื่อช่วยเหลือ ประชาชนฐานรากที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการระบาดของ COVID-19 และ โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19

10. สิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อสนับสนุนการบริจาคแก้ไขปัญหาโรค COVID-19

10.1 บุคคลธรรมดา บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกัน ระวัง ยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

สามารถนำมาหักค่าลดหย่อนได้เท่าที่จำนวนบริจาค แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคตามมาตรา 47 (7) แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว ต้องไม่เกิน 10% ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนอื่น ๆ แล้ว

10.2 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกัน ระวัง ยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายได้เท่าจำนวนที่บริจาค แต่เมื่อรวมกับรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ และเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา ตามมาตรา 65 ตรี (3) แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว ต้องไม่เกิน 2% ของกำไรสุทธิ

10.3 ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีบริจาคเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกัน ระวัง ยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19

ทั้งนี้ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีทั้งหมด มีผลใช้บังคับสำหรับการบริจาคผ่านระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร (e-Donation) ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 5 มี.ค.2563 ถึงวันที่ 5 มี.ค.2564

11. สินเชื่อพิเศษเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มสภาพคล่องชั่วคราวในการดำรงชีวิตแก่ประชาชนที่มีรายได้ประจำ โดยธนาคารออมสิน สนับสนุนสินเชื่อวงเงินรวม 20,000 ล้านบาท วงเงินกู้สูงสุด 50,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ยคงที่ไม่เกิน 0.35% ต่อเดือน ระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี รับคำขอสินเชื่อถึงวันที่ 30 ธ.ค.2563

12. สินเชื่อฉุกเฉิน เพื่อเพิ่มสภาพคล่องชั่วคราวในการดำรงชีวิตแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากไวรัส COVID-19 โดยให้ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สนับสนุนสินเชื่อวงเงินรวม 40,000 ล้านบาท วงเงินสูงสุด 10,000 บาท คิดดอกเบี้ยคงที่ไม่เกิน 0.10% ต่อเดือน ระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี 6 เดือน ปลอดชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 6 เดือน

13. ให้ธนาคารออมสินสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ 2,000 ล้านบาท โดยให้สำนักงานธนานุเคราะห์ นำไปเป็นทุนปล่อยกู้ให้ประชาชน คิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 0.125% ต่อเดือน ระยะเวลา 2 ปี (สำนักข่าวไทยพีบีเอส. 2563. ออนไลน์)

จากมาตรการทั้งหมดนี้ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐบาลเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังพบว่าประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้จากข่าวที่นำเสนอออกมาพบว่ากลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มคนสูงวัยส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เพราะไม่มีความรู้ทางด้านนี้จึงรวมตัวกันออกมาเรียกร้องรัฐบาลให้เปิดการลงทะเบียนโครงการ “เราไม่ทิ้งกัน” อีกครั้งโดยให้รัฐบาลจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อรับลงทะเบียนในครั้งนี้ และกรณีการขอรับเงินประกันค่าไฟ เช่นเดียวกันที่ต้องให้มีการลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ตก็ยังพบปัญหาในส่วนนี้อยู่บ้าง และอีกหลาย ๆ มาตรการของรัฐบาลก็ยังพบปัญหาเดิมๆตามมา อย่างไรก็ตามการจัดการมาตรการทั้งหมดนี้รัฐบาลก็ตั้งใจบรรเทาทุกข์ร้อนของประชาชนทั่วประเทศ

สังคมในยุค New Normal

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อม โรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างฉับพลัน ความหมายของ “New Normal” ในอดีตกับปัจจุบัน และการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่

เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น สมัยก่อน New Normal เขาใช้กับสภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งมีมานานหลายปีแล้ว ตั้งแต่สมัยวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ เมื่อปี 2007 ยุคนั้นเศรษฐกิจโลกขยายและเติบโตอย่างรวดเร็ว จนเกิดวิกฤตทำให้ทุกอย่างซาลง ทุกอย่างเปลี่ยน เศรษฐกิจกลับมาโตใหม่เป็นวัฏจักร ซึ่งวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ในอเมริกา แก้ไขด้วยการนำเงินมาใช้เยอะจนกลายเป็นหนี้ เพื่อผลักดันให้ภาคธุรกิจกลับมาเหมือนเดิม จนเกิดคำว่า “New Normal” แต่ก็ไม่สามารถทำให้เศรษฐกิจกลับมาเหมือนเดิม จากที่เคยมี GDP 10 กว่า% กลับมาอยู่ที่ต่ำกว่า 7% ซึ่งไม่ดีเหมือนที่เคยเป็น (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562)

อย่างไรก็ตาม วิกฤตโควิด-19 มีผลด้านเศรษฐกิจ สังคมในยุค New Normal จึงจะเป็นทั้งเรื่องของเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคน การใช้จ่ายใช้สอย การบริโภค การไปทำงาน การใช้บริการขนส่ง สาธารณะการเดินทาง การท่องเที่ยว แม้กระทั่งการเข้าไปใช้ในสถานรักษาพยาบาล New Normal หลังโควิด-19 มีผลกับทุกคนไม่ใช่เฉพาะธุรกิจ สถาบันการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ แต่วิถีชีวิตของคนที่จะต้องเปลี่ยนไปแม้สถานการณ์ดีขึ้นแต่ยังคงมาตรการเดิม สิ่งที่ต้องทำในยุค New Normal ของวันนี้ ก็คือ ทำอย่างไรก็ได้ที่จะการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค เพื่อลดผลกระทบอื่นๆ ที่จะตามมาเป็นลูกโซ่ กลับไปที่ปัญหาตอนแรกที่มีคนไข้เยอะ แต่ละวันมีคนเป็นร้อยถูกวินิจฉัยว่าติดเชื้อโควิด-19 คนที่ยังไม่ติดก็จะระวังตัว มีการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้ถูกต้อง ไม่เอามือไปสัมผัสบริเวณใบหน้า มีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใช้ชีวิตในพื้นที่ส่วนรวม มีระยะห่างประมาณ 2 เมตร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของเราไปอีกนาน หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ต้องทำตลอดไป เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดโรคทางเดินหายใจอื่น ๆ ไม่เฉพาะโควิด-19”และในช่วงที่กำลังอยู่ระหว่างการคลายล็อก หลาย ๆ ธุรกิจกลับมาเปิดให้บริการ พนักงานกลับเข้ามาทำงานในออฟฟิศ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายฝ่ายมีความกังวลว่า การแพร่ระบาดจะกลับมาอีกครั้งหรือไม่ ซึ่งในช่วงที่รัฐบาลมีการคลายล็อก พนักงานทยอยกลับเข้ามาทำงาน บริษัทยังต้องคงนโยบายเดิมที่ทำมาตั้งแต่ช่วงที่มีการระบาด ป้องกันตนเองไม่ให้รับและแพร่เชื้อให้คนอื่น การที่ต้องใส่หน้ากากอนามัยมาที่ทำงาน ในระหว่างทำงาน การล้างมือ เวลาจับสัมผัสพื้นที่ต่าง ๆ ในออฟฟิศ พื้นที่ใช้ร่วมกัน สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน การวัดอุณหภูมิก่อนเข้าที่ทำงาน การสังเกตอาการ ว่ามีอาการไม่สบาย เจ็บป่วย หรือคนที่บ้านที่มีอาการเจ็บป่วย ต้องรายงานหัวหน้าหน่วยงาน การแยกตนเองออกจากผู้อื่น และควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยต่อไปที่สำคัญ พนักงานที่ไม่ได้เดินทางด้วยพาหนะส่วนตัว ใช้ระบบขนส่งสาธารณะต้องดูว่า นโยบายของการขนส่งสาธารณะนั้น ๆ ใช้มากน้อยแค่ไหน มีการเว้นระยะห่างหรือไม่ต้องระวัง แม้กระทั่งห้องน้ำ ลิฟท์สาธารณะ ในอาคารที่ทำงาน เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติต่อไป สถานการณ์ตอนนี้ยังประมาณไม่ได้แม้ว่าสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ในประเทศไทยจะควบคุมได้ดี พบผู้ป่วยใหม่น้อยหรือไม่พบเลยในบางวัน ไม่ได้หมายความว่า จะไม่เกิดการระบาดระลอก 2 ซึ่งอาจจะเกิดหลังจากที่เริ่มผ่อนปรนทุกอย่าง แล้วละเลยการป้องกันตนเอง ไม่ใส่หน้ากากอนามัย ไม่ล้างมือ เพราะจะมีกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีใครทราบว่าอาจเป็นพาหะ และมีเชื้ออยู่มากหรือน้อยทั้งในประเทศไทย หรือแม้กระทั่งต่างประเทศ ซึ่งคนกลุ่มนี้สามารถแพร่เชื้อให้คนอื่นได้เหมือนกัน หากเรายังปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันเหมือนเดิม ก็จะช่วยยับยั้งการระบาดได้ (กรมควบคุมโรค, 2563)

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มคนใช้จากต่างประเทศ ในประเทศไทยซึ่งเราควบคุมการระบาดได้ดี และยังมีคนไทยที่อยู่ต่างประเทศก็อยากกลับเข้ามาประเทศไทย หรือคนต่างชาติเองที่ต้องการเดินทางเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐบาลว่า จะมีนโยบายกักกันเขานานแค่ไหน และมี

มาตรการอย่างไร เพื่อป้องกันการนำเชื้อเข้ามาแพร่ในประเทศวิถีชีวิตเปลี่ยน คนเปลี่ยน หลังโควิด-19 ส่งผลให้สังคมใน New Normal จากโควิด-19 กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วน ด้านการแพทย์มีการนำเทคโนโลยี Telemedicine เข้ามาใช้ในการรักษาพยาบาลเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ ช่วงที่พนักงาน Work from home ก็ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และยังพบอีกว่า การทำงานที่บ้านไม่ได้ลด Productivity แต่สามารถลดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเช่าสถานที่ทำงานได้ ซึ่งเชื่อว่าอาจมีหลายกลุ่มที่เปลี่ยนไปทำงานที่บ้าน สำหรับ คนไข้เอง ก็อาจจะไม่จำเป็นต้องมาโรงพยาบาล อาจจะใช้ Telemedicine เป็นตัวเชื่อมระหว่างแพทย์ พยาบาล และคนไข้ ในการดูผล Lab วัดความดัน การเต้นของหัวใจ ซึ่งคนไข้สามารถทำเองได้ และมีการบันทึกข้อมูล มีเครื่องมือที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นในการประเมินสมรรถนะร่างกายคนไข้ อนาคตอาจจะมีการนำเทคโนโลยีไปฟังเสียงหัวใจ ปอด ผ่าน Telemedicine ผมคิดว่า อีกไม่กี่เดือนน่าจะมีการนำเข้ามาเพื่อรองรับความต้องการนี้จะเป็น New Normal เหมือนกันด้านการแพทย์ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบโรงพยาบาล การส่งยา การเจาะเลือด การเรียกเก็บเงิน หรือแม้กระทั่งระบบประกันสุขภาพที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิกฤตไวรัสโควิด-19 หมายถึง วิกฤตการณ์ไวรัสที่จัดอยู่ในวงศัใหญ่ที่สุดในบรรดาไวรัสที่พบในทั้งสัตว์และคน ไวรัสโคโรนายังเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเจ็บป่วยต่าง ๆ ตั้งแต่โรคหวัดธรรมดาจนถึงโรคที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยอย่างรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง (SARS) ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นี้จะมีอาการเช่นเดียวกับผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วย บางรายเสียชีวิตได้แต่พบไม่บ่อยนัก แต่หากผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยรุนแรงหากได้รับเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พรก.ฉุกเฉิน) คือ การประกาศห้ามประชาชนออกจากเคหสถานในบริเวณพื้นที่ที่กำหนด ตามระยะเวลาที่ระบุไว้อย่างชัดเจน และจะเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ภายใต้บังคับของกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงอื่น ๆ ในเวลาที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ เช่นอยู่ในภาวะสงครามหรือมีเหตุกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐอย่างรุนแรง

มาตรการช่วยเหลือ หมายถึง การช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินแก่ประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้บางส่วนต้องขาดรายได้ ว่างงาน ดังนั้นมาตรการเยียวยาภาครัฐเหล่านี้จึงหวังจะบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของประชาชนได้

สังคมในยุค new normal หมายถึง การเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่นให้ห่างไกลจากการระบาดของโรคไวรัสโควิด 19

บทสรุป

จากการศึกษาวิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างไร พบว่า วิกฤตการณ์ของเชื้อไวรัสผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วย บางรายเสียชีวิตได้แต่พบไม่บ่อยนัก ซึ่งจะพบในรายที่ติดเชื้อ

รุนแรงในวัยผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน และโรคหัวใจ จะเสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็ว ณ ปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้กระจายไปทั่วโลก โดยอัตราการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น

การส่งผลกระทบต่อในการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยเป็นอย่างมากการระบาดของไวรัสส่งผลให้จำนวนบริษัทที่ขาดสภาพคล่องหรือสภาพคล่องตึงตัวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากผลการระบาดของไวรัสส่งผลกระทบต่อบริษัท และธุรกิจหลายชนิด ตลอดถึงประชาชนทั่วไป มีปัญหาขาดสภาพคล่องและผลขาดทุน ต้องปิดธุรกิจไป โดยหากใช้มาตรการล็อกดาวน์สองเดือน บริษัทที่เปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพคล่องรุนแรงจะเพิ่มขึ้นจาก 102,076 บริษัทก่อนที่จะมีการระบาดไปเป็น 192,046 บริษัท จากจำนวนบริษัทที่มีในประเทศไทยทั้งหมด 747,390 บริษัท หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าตัว การเจ็บป่วย เสียชีวิต การหยุดงาน หรือตักงาน ส่งผลไปสู่การสูญเสีย รายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ ค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน โดยการ สูญเสียงานหรือเสียรายได้ี้จะมีโอกาสเกิดขึ้นกับคนที่มีฐานะยากจนที่เป็น แรงงานนอกระบบ (Informal Worker) มากกว่าคนที่มีรายได้แน่นอน จากงานประจำ และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนา/กำลังพัฒนามากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จะส่งผลกระทบต่อไปสู่ระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่จะเพิ่มสูงขึ้นได้ ซึ่งผลกระทบในระยะสั้นเหล่านี้ อาจส่งผลไปสู่ผลกระทบระยะยาวได้ เช่น การที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Long-Term Economic Growth) เนื่องจากจะ ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการ ป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น นอกจากนี้ นี้ยังเกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ ที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง (เช่นโรค ที่เกี่ยวข้องกับปอด) หรือการที่เด็กนักเรียนนักศึกษาจะต้องหยุดเรียน โดยเฉพาะในประเทศที่มีฐานะยากจนที่ระบบการพัฒนาทุนมนุษย์อย่าง ระบบสาธารณสุขและระบบการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงนัก เมื่อคนไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้ ธุรกิจจำนวนมากจึงได้ รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจ ท่องเที่ยว ฯลฯ ในช่วงไม่กี่เดือนที่ ผ่านมา บริษัทและห้างร้านจำนวนมาก ต้องทยอยปิดตัว อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางวิกฤต ธุรกิจบางอย่างกลับ พบช่องทางและโอกาสที่จะอยู่รอด เมื่อไม่สามารถออกไปทานอาหาร ที่ร้านอาหารได้ บริการส่งอาหารที่บ้าน เช่น Food panda จึงเป็นทางเลือกที่ เหลือ โดยลูกค้า สามารถสั่งซื้ออาหารได้ผ่าน mobile app หรือสื่อ online ไม่จำเป็นต้อง ออกจากบ้านหรือปฏิสัมพันธ์กับใคร นักวิเคราะห์เศรษฐกิจ เชื่อว่าเราจะ ได้เห็นยอดขายของบริษัทผู้ให้บริการเหล่านี้สูงขึ้นในช่วงนี้ เมื่อคนมีความตระหนัก ถึงความ สำคัญของสุขอนามัยที่ดี สินค้าและ บริการด้านสุขภาพกลายเป็น สิ่งจำเป็น ในชีวิต เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ถุงมือ ฯลฯ ธุรกิจ สร้างสรรค์อื่นๆ ที่ถูกสร้าง สรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองพฤติกรรมใหม่ของผู้บริโภค เช่น โรงภาพยนตร์แบบ Drive-in หรือโรงแรมที่ปรับปรุงเพื่อ ใช้เป็นสถานที่ให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการกักตัวดูอาการ COVID-19

ในยุคที่มีโรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างฉับพลัน ความหมายของ “New Normal” ในอดีตกับปัจจุบัน และการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น สมัยก่อน New Normal เขาใช้กับสภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งมีมานานหลายปีแล้ว ตั้งแต่สมัยวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ เมื่อปี 2007 ยุคนั้นเศรษฐกิจโลกขยายและเติบโตอย่างรวดเร็ว จนเกิดวิกฤตทำให้ทุกอย่างซาลง ทุกอย่างเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจกลับมาโตใหม่เป็นวัฏจักรอย่างไรก็ตามวิกฤตโควิด-19 มีผลด้านเศรษฐกิจ สังคมในยุค New Normal จึงจะเป็นทั้งเรื่องของเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคน การจับจ่ายใช้

สอย การบริโภค การไปทำงาน การใช้บริการขนส่งสาธารณะ การเดินทาง การท่องเที่ยว แม้กระทั่ง การเข้าไปใช้ในสถานรักษาพยาบาล New Normal หลังโควิด-19 มีผลกับทุกคนไม่ใช่เฉพาะธุรกิจ สถาบันการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ แต่วิถีชีวิตของคนที่จะต้องเปลี่ยนไปแม้สถานการณ์ดีขึ้นแต่ ยังต้องคงมาตรการเดิม สิ่งที่ต้องทำในยุค New Normal ของวันนี้ ก็คือ ทำอย่างไรก็ได้ที่จะการ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค เพื่อลดผลกระทบอื่น ๆ ที่จะตามมาเป็นลูกโซ่ กลับไปที่ปัญหาตอน แรกที่มีคนไข้เยอะ แต่ละวันมีคนเป็นร้อยถูกวินิจฉัยว่าติดเชื้อ โควิด-19 คนที่ยังไม่ติดก็จะระวังตัว มี การใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้ถูกวิธี ไม่เอามือสัมผัส ตา จมูกและปาก (Social Distancing) ใช้ ชีวิตในพื้นที่ส่วนรวม มีระยะห่างประมาณ 2 เมตร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นมาตรฐานในการ ดำเนินชีวิตของเราไปอีกราน หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ต้องทำตลอดไป เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาด โรคทางเดินหายใจอื่นๆ ไม่เฉพาะโควิด-19” และในช่วงที่กำลังอยู่ระหว่างการ คลายล็อก หลายๆ ธุรกิจกลับมาเปิดให้บริการ พนักงานกลับเข้ามาทำงานในออฟฟิศ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลายฝ่ายมีความกังวล ว่า การแพร่ระบาดจะกลับมาอีกครั้งหรือไม่ ซึ่งในช่วงที่รัฐบาลมีการคลายล็อก พนักงานทยอยกลับ เข้ามาทำงาน บริษัทยังคงคงนโยบายเดิมที่ทำมาตั้งแต่ช่วงที่มีการระบาด ป้องกันตนเองไม่ได้รับและ แพร่เชื้อให้คนอื่น การที่จะต้องใส่หน้ากากอนามัยมาที่ทำงาน ในระหว่างทำงาน การล้างมือ เวลาจับ สัมผัสพื้นที่ต่างๆ ในออฟฟิศ พื้นที่ใช้ร่วมกัน สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน การวัดอุณหภูมิก่อนเข้าที่ทำงาน การสังเกตอาการ ว่ามีอาการไม่สบาย เจ็บป่วย หรือคนที่บ้านที่มีอาการเจ็บป่วย ต้องรายงานหัวหน้า หน่วยงาน การแยกตนเองออกจากผู้อื่น และควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยต่อไปที่ สำคัญ พนักงานที่ไม่ได้เดินทางด้วยพาหนะส่วนตัว ใช้ระบบขนส่งสาธารณะต้องดูว่า นโยบายของการ ขนส่งสาธารณะนั้นๆ ใช้มากน้อยแค่ไหน มีการเว้นระยะห่างหรือไม่ ต้องระวัง แม้กระทั่งห้องน้ำ ลิฟท์ สาธารณะ ในอาคารที่ทำงาน เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ไวรัสโควิด 19 ต่อการปรับตัวใน องค์การบริหารภาครัฐ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวในการจัดการ องค์กร
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในช่วงวิกฤตการณ์ไวรัสโควิด 19 โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2563). สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>.
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). รายงานสถานการณ์ มลพิษของประเทศไทย ปี 2558. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอน เจอร์นัล พับลิเคชัน จำกัด.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- เจษฎา มีบุญลือ. (2553). เอกสารทางวิชาการ เรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติ: การสร้างชาติไทยให้ ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ บุญเติม แสงดิษฐ์. (2559). คู่มือสร้างเสริมสุขภาพและวันสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: พลสยามปริ้นติ้ง.
- วิจัยกรุงศรี. (2563). สืบค้นจาก <https://www.krungsri.com>.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เพชรจรัสแสงแห่งโลก.

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2557). การขับเคลื่อน ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ รากฐานการจัด วางอิฐก้อนแรกของระบบสุขภาพพึงประสงค์. กรุงเทพฯ: บริษัท มาตาจำกัด.

สำนักข่าวไทยพีบีเอส. (2563). สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/290365>.

The Statist a Portal. (2018). **Natural disasters - statistics & facts (Online)**. Available : <http://www.statista.com/topics/2155/natural-disasters/>, 2018.